

I d'allà afloren colors i gestos, retalls i formes, espais inequívocament propis, d'inefable profunditat: és l'obra de Jordi Gispert, exposada en un munt in comptable de mostres personals i col·lectives. Activista cultural al Salt i a la Girona franquistes, i més tard a Garriguella; hospitalari, generós, treballador, amic dels plaers senzills que dona la terra, Gispert fa cara d'entremaliat i pinta profundament.

Jordi Gispert

suca els pinzells a l'ànima

SEBASTIÀ GODAY > TEXT

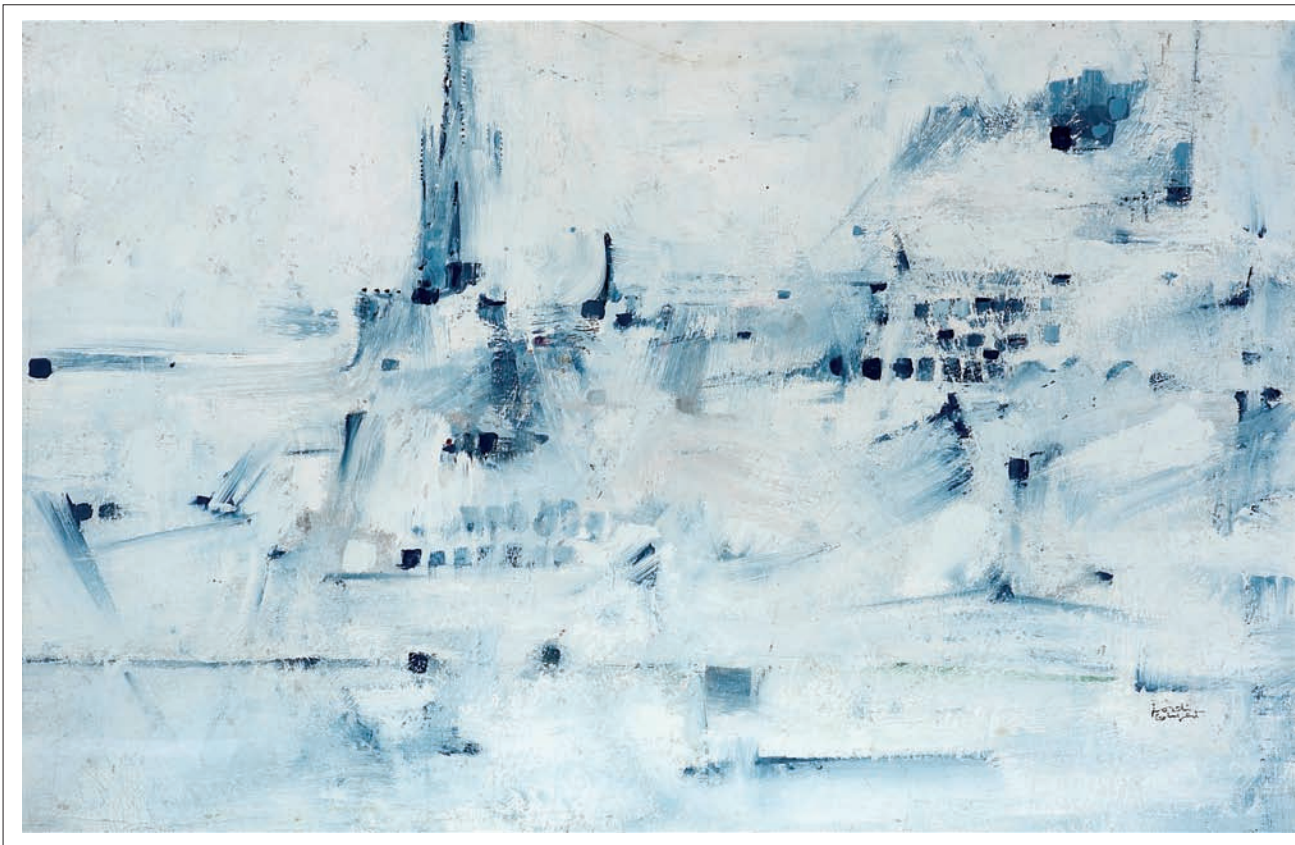
JORDI GISPERT > FOTOS

No coneixem el perfil de la sensació, només el que externament la configura.

Rainer Maria Rilke.
Quarta elegia de Duino

A Garriguella (Alt Empordà), Jordi Gispert, que va néixer a Salt l'any 1949, és un personatge conegut i estimat, una persona que tothom saluda i respecta; a Salt, també. La seva casa de Garriguella, on viu amb la seva dona, Carme, inclou l'habitatge i un taller bigarrat, ple de rampoines, escultures, eines i quadres de tota mida, encara que l'espai que hi ocupa l'obra en què treballa actualment –una sèrie d'una vintena de quadrets de 30 x 30 cm, arreglats damunt una taula especial pel facilitar-ne l'assecatge – sembla d'una polidesa gairebé hospitalària. És una casa antiga i sòlida, amb indicis d'haver estat habitada des del temps dels ibers –i no és broma–, segons uns senyals trobats inesperadament i respectats pel propietari; amb espai suficient per convertir la verema en vi, ha estat reconvertida en un *loft* de dos pisos on conviuen restes del passat agrícola local amb maquinària moderna contraposada a les formes i metalls antics –per exem-

ple, un alambí de coure damunt un gegantí frigorífic d'acer inoxidable d'última generació–; hi ha pocs envans i, en el pis superior, un entresolat grogós, anomenat *tramuntanari*, des d'on es pot contemplar el Canigó, Rocacorba i l'Albera amb Sant Pere de Roda, tot coronat per una teulada pintada pel groc harmoniós de la *Xanthoria parietina*, liquen foliaci present a mig món. Abans de començar la conversa ens hem apropat al celler de la Cooperativa Agrícola per esmorzar pa amb oli i vi negre, tot de Garriguella, que, en ple estiu de Sant Martí, té un punt com de petit paradís endreçat; són les joies de la terra, a les quals Gispert s'agafa fort, molt fort. El Jordi Gispert de barba serrada, ulls juganers i posat de murri exerceix de discret, com d'aquell que no vol la cosa; vull dir que sempre ha tingut les seves prioritats i mai ha intentat de subvertir-les, però mai s'ha aturat en els decorativismes incerts o gratuïts.

Girona, boira i lum. 1972.
Pintura sobre paper, 62,2 x 100 cm.
Col·lecció Museu d'Art de Girona.

> *Aquestes formes, aquests quadres, són abstractes? O pinta unes noves realitats?*

Abans de veure i tocar els seus quadres més recents em fa cinc cèntims de la seva evolució artística, que va començar amb un seu oncle, Joan Gispert, pintor decorador, a Salt i Girona, que l'esperonà amb lliçons pràctiques i recomanant-li lectures. A cap edat es va iniciar en el negoci familiar: pintor de parets, professió que ara, ja jubilat, treu a la conversa per afirmar que la feina quotidiana amb les brotxes i paletines va ser un bon aprenentatge, tant tècnic com moral, per apropar-se a l'obra que ha fet i fa actualment, diguem-ne abstracta. Però cal ser molt curós en emprar aquesta paraula perquè les sèries abstractes dels darrers anys provenen, amb certa lentitud, de l'obra marcada pel paisatge urbà i pel retrat. Ho testimonia *Girona, boira i lum*, de 1972, on parteix d'una imatge icònica de Girona, Sant Fèlix, que sorgeix d'una base de color blanc apareguda com per encant d'equilibradíssimes i delicades passades del pinzell

sucat amb blau de Prússia. És una visió gironina vertebrada des de l'economia de mitjans, amb pocs accents, que s'apropa a l'essència, a l'ànima, en aquest cas d'un paisatge conegut envoltat de sensibles efectes provocats per la llum tamisada per la boira. Aquest camí ancorat en uns punts de referència sabuts, a poc a poc es deslliga de les coses, de les mirades, dels exteriors, per esdevenir, emprant un mot eficaç per la immediatesa però poc descriptiu de la voluntat última de l'artista, abstracció.

Pocs elements i molts colors

Sovint fem el mot *abstracte* per definir els quadres on les línies, les taques de color, els fons, no responen ni s'apropen a allò que veiem. Gispert, en enfrontar-se a un quadre –que algú mal anomenarà *abstracte*–, prèviament es prepara en un procés de recolliment que l'impulsa a decidir què vol obtenir-ne, des del cervell. Al costat, pocs elements: els colors que gairebé l'han acompanyat sempre –el blau Montserrat, tan lluminós i simbòlic, el roig encès i el negre com d'antracita, potser unes mínimes làmines de pa d'or–, pocs pinzells –usats tant pel costat dels pèls com pel mànec, bàsicament per gratar, per treure del dessota– i alguna mina de grafit. Després de la reflexió i de la concentració, el moment decisiu: la primera pinzellada, és a dir, el primer gest conductor, generador, seminal, sigui ample o estret, blau o negre, aigualit o compacte, brillant o opac; la sortida, indispensable per continuar

Sense títol.

2010. Acrílic sobre tela. 70 x 100 cm.

l'obra i que el gest gispertià esdevingui precís. Des d'aquella primera taca, pinzellada, construeix tot l'equilibri formal de la composició, sovint amb tocs de colors simètrics, o reculls d'escumes de grafit, o blaus Montserrat predient les immensitats del cel o del mar, de la llibertat. Direccions equívokes, anades i baixades, escales al buit, silencis espectrals, gestualitat guiadora, balanceigs formals. Aquestes formes, aquests quadres, són abstractes? O pinta unes noves realitats? És un pintor que extreu sensacions interiors o estats d'ànim? O mirades expressades pels gestos? La producció de Jordi Gispert és tot això, més l'afegit indispensable de la reacció de qui mira l'obra –per això una gran proporció de les seves obres es titulen *Sense títol*, amb la voluntat de no condicionar-nos–, però sempre reglat per

> La pintura de Gispert es desenvolupa en uns segles, el xx i el xxi, on tots o gairebé tots els ismes pictòrics han fet eclosió i han deixat petja en el treball dels nous artistes

l'equilibri, que regula el desequilibri o la velocitat i al mateix temps la capacitat d'amagar i de mostrar, i això es pintar; en Jordi Gispert únicament pinta sense subterfugis.

Després de gairebé tots els ismes

Algú dirà que no entén Gispert. És veritat que si mirem la seva pintura com qui mira una natura morta o comparant-la amb els artistes del segle XIX es pot adduir que no hi ha cap punt de connexió: cert. Però també és cert que la pintura de Gispert es desenvolupa en uns segles, el xx i el xxi, on tots o gairebé tots els ismes pictòrics han fet eclosió i han deixat petja en el treball dels nous artistes, que, com en el cas de Gispert, se n'han valgut per mostrar i mostrar-se sense la necessitat del realisme, sense la necessitat de les alegories, sense la necessitat de la metàfora. És, únicament, un món sensitiu, i no cal donar-hi més voltes. I Jordi Gispert depura fins al concepte amb lacoisme, sinceritat i estilització.

La trobada, que ha acabat menjant-nos un magnífic arròs a la cassola

Després del viatge a Tunísia.
2010. Acrílic sobre tela. 80 x 100 cm.

a l'hostal de Garriguella, m'ha servit per saber amb més detall quin és el seu proper projecte: una exposició a Sant Quirze de Colera, a la primavera, de només dos dies, amb obra de grans dimensions produïda expressament per a l'ocasió, on podrà explorar les sensacions que des de sempre li han provocat tant l'Albera com el romànic estrepitos de Sant Quirze.

Un món propi

Parlant, Gispert m'ha deixat anar que una de les pel·lícules que més li han agradat –i a mi també– és *Le bal*, d'Étienne Scola (1983), de fet una peça de teatre filmat, que ens mostra mig segle xx per mitjà de la música ballable, de silencis, mirades, canvis de vestuari... És un film que diu gairebé sense dir, que suggereix, que apunta, que apropa sensacions produïdes per la música de

> M'ha parlat dels fills, de la intel·ligència de la gent dels pobles, de la importància de l'equilibri en la seva obra i dels dos ictus que ha superat

ball, popular, sense gran aparat tècnic, sense diàlegs, només amb colors, moviment. Potser *Le bal* és com la pintura de Gispert.

I m'ha parlat dels fills, de la intel·ligència de la gent dels pobles, de la importància de l'equilibri en la seva obra, i ara més, després d'haver sofert i superat un parell d'ictus. Parlem del cinema xinès, que l'apassiona, de la fragilitat i la tossudesa, de la calligrafia gestual en la seva obra, que la fa intransferible. M'explica que Tàpies no és un dels seus pintors preferits. Em descriu el pòsit fonamental que li ha deixat un viatge recent al desert de Tunísia. Em comenta que els pintors més grans, quan ell era un principiant, no ajudaven pas gaire, i que segurament ara passa exactament igual, i que sempre s'escola la llibertat, la seva, la de tots.

Sebastià Goday Cuixart